ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
ZÁKLADNEJ UMELCKEJ ŠKOLY SV. CECÍLIE

I. časť
Základné informácie

Adresa

Základná umelecká škola sv. Cecílie, Chlumeckého 10, 821 03 Bratislava – Ružinov
02/4341 0702, riaditel@zus.sk, www.zusc.sk

Elokované pracoviská

Gercenova 10, Bratislava – Petržalka
Karloveská 32, Bratislava – Karlova Ves
Veternicová 20, Bratislava – Karlova Ves

Zriaďovateľ

Arcidiecézny školský úrad, Špitálska 7, 814 92 Bratislava

Vyučovací jazyk

Slovenský jazyk

Platnosť dokumentu

Školský vzdelávací program Základnej umeleckej nadobúda platnosť 2. septembra 2019.

Úvod

Základné umelecké školy (ZUŠ) sú súčasťou rozvinutého systému umeleckého vzdelávania na Slovensku. Tvoria dôležitú základňu prípravy budúcich profesionálnych umelcov, umeleckých teoretikov a pedagógov. Zároveň poskytujú všeobecné umelecké vzdelanie talentovaným deťom, mládeži, ale aj dospelým, ktorí nemajú profesionálne ambície. Umelecký rozhľad posilňuje sociálno-komunikačné schopnosti, formuje emocionálnu a intelektuálnu stránku osobnosti a patrí k všeobecnému vzdelaniu občana modernej spoločnosti. Nezanedbateľný je aj rozvoj vôľových vlastností pri procese náročného štúdia. Umenie, ako výpoveď vnútornej stránky osobnosti smerom k poslucháčom a divákom, je ideálny nástroj na formovanie poznávacích a komunikačných schopností človeka.

Rodičia, ktorí sa rozhodli prihlásiť svoje dieťa do ZUŠ si uvedomujú, že ide o významnú investíciu do budúcnosti. I keď forma vzdelávania má mimoškolský charakter, nejde o bežnú voľnočasovú aktivitu. Úspešné absolvovanie umeleckého štúdia predpokladá zvládnutie náročných kritérií. Ich splnenie si vyžaduje každodennú domácu prípravu: V hudobnom odbore je to cvičenie na nástroji, v literárno-dramatickom odbore ide o štúdium textov a scenárov, pohybovú prípravu, atď. V rovnakej miere kladie škola dôraz aj na zvládnutie teoretických predmetov. Žiaci dostávajú na konci ročníka vysvedčenie, ukončenie každého stupňa vzdelania je podmienené úspešným zvládnutím absolventskej skúšky. Súčinnosť rodiny a školy je pri tomto type výchovy nevyhnutá.

Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania

Podľa Štátneho vzdelávacieho programu je hlavným cieľom umeleckého školstva výchova umením (formovanie osobnosti), k umeniu (rozvoj schopnosti tvoriť a prijímať umenie) a pre umenie (príprava na profesionálnu umeleckú činnosť). Vyvážene venuje pozornosť nielen poznávacím (kognitívnym) a intelektuálnym aspektom vzdelávania, ale rovnocenne aj sociálnemu a emocionálnemu rozvoju žiakov. Kladie dôraz na činnostne orientované vyučovanie. Čím viac skúseností žiak získa vlastnou poznávacou činnosťou, tým sú jeho predstavy o svete prepracovanejšie, viac zvnútornené a získané poznatky vie lepšie využívať v živote.

Pre umelecké vzdelávanie v ZUŠ sa stanovujú tieto ciele:

Žiaci

- komunikujú a vyjadrujú myšlienky prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov umenia,
- vytvoria artefakty a zrealizujú nápady vlastným (autentickým) spôsobom,
- uvedomelo esteticky vnímajú,
- sa orientujú v kultúre a svete umenia,
- rozvíjajú kreatívne myslenie,
- rozvíjajú emočnú inteligenciu,
- spracujú informácie z oblasti umenia a kultúry,
- pestujú zmysel pre dobro a krásu.

Vlastné zameranie školy

Poslanie ZUŠ sv. Cecílie je rozvíjať umelecké nadanie žiakov v duchu kresťanských hodnôt. Kvalifikovaní pedagógovia budujú v deťoch schopnosť vnímať súvislosti medzi vizuálnym umením, hudbou a hovoreným slovom.

Komplexné umelecké vzdelanie
Okrem praktických zručností kladieme veľký dôraz na to, aby deti získali všeobecné vzdelanie v teoretických a interdisciplinárnych umelecko-spoločenských predmetoch, ako sú hudobná teória, dejiny hudby, dejiny umenia, estetika a podobne.

Hudobné telesá
V hudobnom odbore sa zameriavame na spoločné hranie v rôznych hudobných zoskupeniach. Okrem príležitostných hudobných formácií, ktoré vznikajú v rámci predmetu komorná hra, pôsobia žiaci v stálom komornom orchestri, dychovom komornom orchestri a v speváckom zbore. Dlhodobou snahou školy je, aby každý žiak školy bol súčasťou niektorého z našich hudobných telies.

Verejné vystúpenia a koncerty
Súčasťou umeleckého vzdelávania je aj účinkovanie na verejných vystúpeniach. V hudobnom, literárno-dramatickom a tanečnom odbore sa žiaci prezentujú na triednych koncertoch, verejných koncertoch v koncertných priestoroch ZUŠ, na verejných koncertoch v externých koncertných priestoroch (domy kultúry, verejné koncertné sály), účinkovaním pri liturgii, kultúrnymi brigádami (koncerty v domovoch dôchodcov, výchovné koncerty v MŠ a ZŠ) a pri vernisážach výstav. Ročne organizujeme viac než 80 vystúpení. Okrem toho pravidelne účinkujeme na kultúrnych akciách organizovanými miestnymi časťami v mieste sídla školy a elokovaných pracovísk. Vo výtvarnom odbore pripravujú pedagógovia verejné výstavy v priestoroch školy ale aj vo výstavných priestoroch v rámci celej Bratislavy (Pálffyho palác, Quo vadis, kostoly a iné).

Umenie v liturgii
Celoročná umelecká príprava detí sleduje a rešpektuje cirkevný a liturgický rok. Dramaturgiu jednotlivých verejných vystúpení v hudobnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore tematicky prispôsobujeme jednotlivým liturgickým obdobiam (advent, Vianoce, pôst, veľkonočné obdobie, atď.) Žiaci hudobného odboru okrem toho pravidelne účinkujú na slávnostných svätých omšiach, čím sa aktívne zapájajú do liturgie. V tomto duchu organizujeme tiež prácu vo výtvarnom odbore a zameranie výstav.

Medziodborové umelecké projekty
V snahe o komplexnú umeleckú výchovu organizujeme niekoľkokrát do roka umelecké udalosti, ktoré predstavujú synergiu jednotlivých umeleckých smerov:

- na veľkých verejných koncertoch pripravujeme tanečné čísla so sprievodom komorného orchestra,
- aktívna účasť žiakov literárno-dramatického a hudobného odboru v liturgii a na pobožnostiach (sv. omša, krížová cesta, ruženec, atď.)
- súčasťou veľkých verejných koncertov v domoch kultúry, či v pastoračných centrách farských kostolov sú výstavy prác žiakov výtvarného odboru,
- vernisáže pravidelných výstav výtvarných prác vo významnejších galerijných priestoroch mesta zabezpečujú žiaci ostatných študijných odborov (najmä hudobného)
- žiaci hudobného odboru spolupracujú s literárno-dramatickým odborom na malých hudobnodramatických formách,

Umelecké exkurzie a náučné výlety
Škola organizuje pre žiakov a pedagógov exkurzie v umeleckých ustanovizniach ako sú divadlá, galérie, múzeá, sakrálne priestory a pod. Snaha je, aby žiaci poznali bohatú umeleckú históriu

Bratislavy. V rámci náučných prehliadok mesta s odborným sprievodom sa oboznamujú s umeleckým životom prostredia, v ktorom vyrastajú a v budúcnosti budú pôsobiť. Nemenej významné sú aj tematické zájazdy na Slovensku a v blízkom zahraničí (Rakúsko, Maďarsko, Česká republika).

Odborné semináre a výchovné koncerty
V priestoroch našej školy organizujeme počas školského roka odborné semináre a výchovné koncerty, na ktorých účinkujú významní aktívny umelci a umelecké telesá. Tieto podujatia sú určené najmä žiakom a pedagógom. Žiaci majú možnosť nadviazať priamy kontakt s profesionálnymi umelcami a pedagógovia si upevňujú rozhľad o súčasnom dianí v ich umeleckých smeroch.

Základná umelecká škola ako centrum kultúry
Na našich umeleckých a odborných akciách vítame účasť širšej odbornej či laickej verejnosti, čím chceme dosiahnuť, aby umelecká škola bola centrom všeobecného vzdelania a šírenia kultúry v mieste jej pôsobenia.

Dĺžka štúdia

Prípravné štúdium (1 až 2 roky) predchádza základnému štúdiu. Je určené najmä deťom predškolského veku a žiakom prvého stupňa základnej školy. Do prípravného štúdia prijímame deti na základe úspešne vykonaných talentových skúšok. Slúži na diagnostiku a zistenie talentu, či záujmu o ďalšie štúdium. Jeho absolvovaním nevzniká automaticky nárok na zaradenie do základného štúdia.

Základné štúdium sa delí na I. stupeň (max. 8 rokov) a II. stupeň (max. 4 roky). Je určené najmä deťom vo veku žiakov základnej a strednej školy (cca od 6 do 18 rokov).

I. stupeň základného vzdelania ďalej delíme na prvú časť (4 roky) a druhú časť (4 roky).

Rozšírené štúdium je forma základného štúdia určená pre talentovaných žiakov I. stupňa základného vzdelania. O zaradení žiaka rozhoduje riaditeľ na návrh triedneho učiteľa.

Štúdium pre dospelých (max. 4 roky)

Formy výchovy a vzdelávania

Individuálna forma
V hudobnom odbore pri hre na nástroji sú žiaci vzdelávaní individuálnou formou. Hodinová dotácia je zväčša 1,5 vyučovacej hodiny za týždeň (pozri prílohu č. 2 Učebný plán). Učiteľ sa žiakovi venuje počas vyučovania samostatne. Dotácia sa rozdeľuje na dve stretnutia týždenne, zväčša 1 hodina (45 minút) a 0,5 hodiny (cca 25 minút).

Skupinová forma
Uplatňujeme ju vo všetkých odboroch. V hudobnom odbore pri vyučovaní hudobnej náuky a ostatných kolektívnych predmetov, ako je hra v orchestri, komorná hra a spevácky zbor. Vo výtvarnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore je vyučovanie organizované iba skupinovou formou vzdelávania.

Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti

Podľa školského zákona získajú žiaci absolvovaním prvej časti I. stupňa základného štúdia *primárne umelecké vzdelanie* (ISCED 1B). Absolvovaním druhej časti I. stupňa základného štúdia získajú žiaci *nižšie sekundárne vzdelanie* (ISCED 2B).

ISCED je medzinárodná klasifikácia stupňov vzdelania (International Standard Classification of Education).

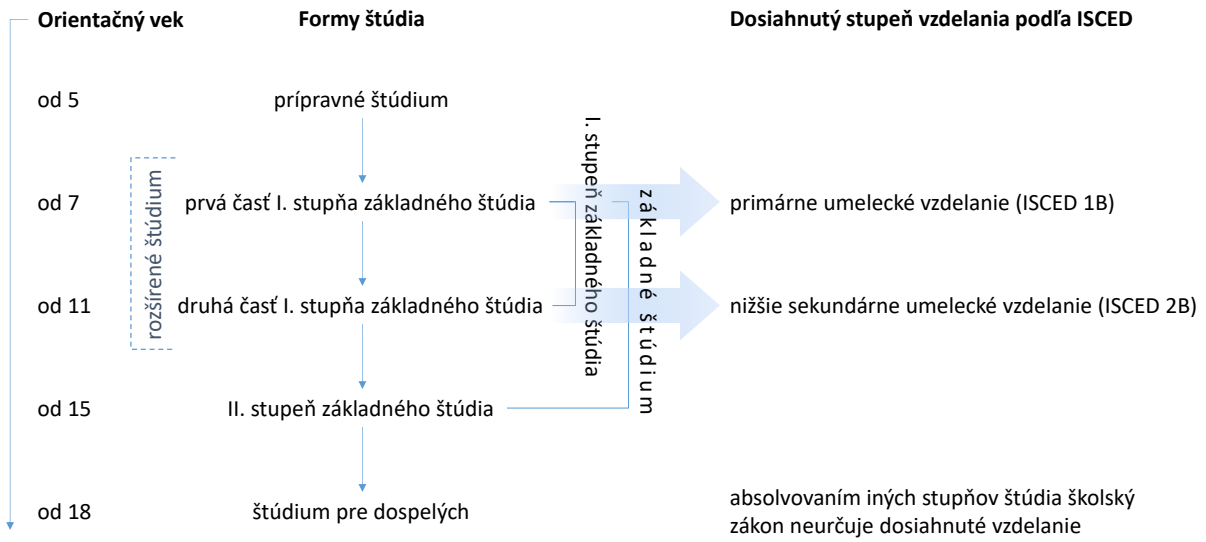

Obrázok: *Schematické znázornenie priebehu štúdia a dosiahnutého stupňa vzdelania na ZUŠ.*

II. časť
Organizácia štúdia

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia detí a žiakov

Prospech žiaka v prvom a druhom stupni vzdelávania v jednotlivých predmetoch sa klasifikuje stupňami:

1. stupeň – výborný
2. stupeň – chválitebný
3. stupeň – uspokojivý

4. stupeň – neuspokojivý

Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého polroka a druhého polroka sa vyjadruje stupňami:

a) prospel s vyznamenaním
b) prospel
c) neprospel

Žiak *prospel s vyznamenaním*, ak je z hlavného predmetu klasifikovaný stupňom 1 – výborný, v žiadnom z povinných predmetov nie je klasifikovaný stupňom horším ako 2 – chválitebný a z povinných predmetov nemá horší priemerný prospech ako 1,5.

Žiak *prospel*, ak ani v jednom z povinných predmetov nie je klasifikovaný stupňom neuspokojivý.

Žiak *neprospel,* ak má aj po opravnej skúške z niektorého povinného predmetu stupeň 4 – neuspokojivý.

Prípravné štúdium sa hodnotí slovne na tlačive schválenom ministerstvom školstva.

Správanie žiaka sa osobitne neklasifikuje.

Žiaka pravidelne hodnotíme nasledujúcimi formami hodnotenia:

- slovným hodnotením, klasifikáciou systematicky počas celého školského roka – *priebežné hodnotenie*
- na konci prvého a druhého polroka – *súhrnné hodnotenie*

Každý stupeň štúdia je ukončený komisionálnou záverečnou skúškou.

Testy z hudobnej náuky žiakov 4. ročníka primárneho umeleckého ročníka 3. ročníka nižšieho sekundárneho vzdelávania vypracujú pedagógovia hudobnej náuky a pošlú ich na schválenie vedúcemu predmetovej komisie hudobnej náuky.

V protokoloch o komisionálnych skúškach zaznamenávať nielen výsledné hodnotenia žiakov, ale aj kritériá, **čo a ako bolo hodnotené** (formou príloh). V predmete hudobná náuka sa odporúča vypracovať kritéria hodnotenia a klasifikácie vrátane vedomostného testu, ak ho škola uskutočňuje (v písomnom vedomostnom teste z hudobnej náuky uviesť znenie otázok, ich bodové hodnotenie a stupnicu výsledného hodnotenia). U absolventov VO zamerať pozornosť na kvalitu osvojených vedomostí a zručností (primárne umelecké vzdelávanie - napr. o výtvarných materiáloch, nástrojoch, základných výtvarných technikách a v nižšom sekundárnom umeleckom vzdelávaní – napr. na znalosť výtvarných štýlov, umeleckých smerov, úroveň vedomostí o významných slovenských a svetových výtvarníkoch a pod.). Neodmysliteľnou súčasťou záverečných komisionálnych skúšok žiakov VO je aj prezentácia ich vlastných výtvarných prác, kde odporúčame v rámci záverečných skúšok nielen zverejniť žiacke práce, ale vytvoriť žiakovi priestor pre verbálny opis vlastných prác, postojov, zdôvodnenie výberu techník, materiálov, vlastné hodnotenie. Podobne postupovať aj v ďalších umeleckých odboroch.

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Prvá časť prvého stupňa základného štúdia, druhá časť prvého stupňa základného štúdia, druhý stupeň základného štúdia a štúdium pre dospelých sa ukončujú záverečnou skúškou.

Podmienky a obsah absolventských skúšok pre každý študijný odbor a zameranie sú súčasťou učebných osnov (pozri kapitolu Učebné osnovy).

Záverečné vysvedčenie škola vydá po ukončení prvej časti prvého stupňa základného štúdia, druhej časti prvého stupňa základného štúdia, druhého stupňa základného štúdia, ako aj po ukončení štúdia pre dospelých. V záverečnom vysvedčení žiaka, ktorý úspešne absolvoval prvú časť prvého stupňa základného štúdia, sa uvedie doložka „Žiak získal primárne umelecké vzdelanie“. Na záverečnom vysvedčení žiaka, ktorý úspešne absolvoval druhú časť prvého stupňa základného štúdia, sa uvedie doložka „Žiak získal nižšie sekundárne umelecké vzdelanie“.

Ak pre závažné objektívne príčiny nemožno hodnotiť žiaka na konci druhého polroka, riaditeľ určí na jeho hodnotenie náhradný termín, a to tak, aby sa hodnotenie žiaka vykonalo spravidla v poslednom týždni augusta. Ak nie je možné žiaka hodnotiť za druhý polrok ani v náhradnom termíne, žiak sa za druhý polrok nehodnotí. Na vysvedčení sa uvedie doložka „Žiak nebol klasifikovaný a opakuje ročník“.

Žiaci prípravného štúdia vo všetkých umeleckých odboroch sa neklasifikujú, ich štúdium je prípravou na prijatie do základného štúdia. Na tlačive schválenom Ministerstvom školstva Slovenskej republiky sa uvedie: „Žiak je spôsobilý postúpiť do základného štúdia“ alebo „Žiak nie je spôsobilý postúpiť do základného štúdia“.

Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka neuhrádza čiastočnú úhradu nákladov, štúdium sa ukončí k 31. januáru alebo k 30. júnu.

Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka písomne požiada o predčasné ukončenie štúdia, riaditeľ školy štúdium predčasne ukončí posledným dňom mesiaca nasledujúcom po mesiaci, v ktorom bola predložená žiadosť o predčasné ukončenie štúdia.

Učebné osnovy

Sú súčasťou prílohy č. 1 Školského vzdelávacieho programu Základnej umeleckej školy sv. Cecíle.

Učebný plán

Je súčasťou prílohy č. 2 Školského vzdelávacieho programu Základnej umeleckej školy sv. Cecílie.

III. časť
Zamestnanci

Personálne zabezpečenie

Vyučovať v ZUŠ v konkrétnom umeleckom odbore môže pedagogický zamestnanec, ktorý spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na výkon pedagogickej činnosti v súlade s § 6 až § 8 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vrátane vedúcich pedagogických zamestnancov (t. j. absolvovanie funkčného alebo inovovaného funkčného vzdelávania podľa § 34, § 38 a § 40 ods. 6 vyššie citovaného zákona) a vyhlášky č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v znení neskorších predpisov.

Zoznam pedagogických a nepedagogických zamestnancov ZUŠ sv. Cecílie je súčasť prílohy č. 3 Školského vzdelávacieho programu ZUŠ sv. Cecílie.

Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Zabezpečuje harmonickú organizáciu celého výchovno-vzdelávacieho procesu a ďalších školských aktivít. Predovšetkým sa zameriava na hodnotenie plnenia školského vzdelávacieho plánu, na plnenie, plánov predmetových komisií, ale najmä na priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu. Hodnotenie zamestnancov ZUŠ sa bude odvíjať niekoľkými spôsobmi a kritériami:

Formatívne hodnotenie – hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania

Sumatívne hodnotenie – slúžiace na rozhodovanie na základe:

- pozorovania (hospitácie)
- rozhovoru
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, účasť na podujatiach školy súťaže, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)
- hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorba učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy
- vzájomné hodnotenie učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a otvorené hodiny)
- hodnotenie učiteľa žiakom

Do systému kontroly a hodnotenia sú zapojení riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy a vedúci jednotlivých oddelení.

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov.

Podľa § 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov riaditeľ základnej umeleckej školy vydáva so súhlasom zriaďovateľa ročný plán kontinuálneho vzdelávania.

IV. časť
Technické zabezpečenie

Materiálno-technické a priestorové podmienky

Sú súčasťou prílohy č. 4 Školského vzdelávacieho programu Základnej umeleckej školy sv. Cecílie.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Školský poriadok
Podľa § 153 školského zákona riaditeľ základnej umeleckej školy vydáva po prerokovaní s orgánmi školskej samosprávy a v pedagogickej rade školský poriadok, ktorý upravuje najmä podrobnosti o:

a) výkone práv a povinností detí, žiakov a ich zákonných zástupcov v škole, pravidlá vzájomných vzťahov a vzťahov s pedagogickými zamestnancami a ďalšími zamestnancami školy,
b) prevádzke a vnútornom režime školy,
c) podmienkach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím,
d) podmienkach nakladania s majetkom, ktorý škola spravuje.

S obsahom a zmenami v školskom poriadku oboznámi riaditeľ učiteľov na prvej porade príslušného školského roka.

Riaditeľ posiela pred začiatkom školského roka email s platným znením školského poriadku zákonným zástupcom žiakov, ktorí poskytli škole emailovú adresu.

S obsahom školského poriadku oboznámi triedny učiteľ žiakov na prvej vyučovacej hodine na začiatku školského roka a uvedie o tom záznam do triednej knihy a do žiackej knižky.

Zákonní zástupcovia žiakov sa oboznámia so školským poriadkom na webovej stránke školy alebo na informačnej tabuli v budove školy a na elokovaných pracoviskách.

Kópia školského poriadku je umiestnená na viditeľnom mieste v každej miestnosti školy, v ktorej prebieha vyučovanie.

Školský poriadok je záväzný pre žiakov, ich zákonných zástupcov, všetkých zamestnancov školy ako aj pre všetkých návštevníkov školy a podujatí organizovaných školou.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci zamestnancov (BOZP)
Riaditeľ ZUŠ vypracuje smernicu o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci zamestnancov

S jej obsahom oboznámi zamestnancov na pravidelných školeniach BOZP

Smernica o BOZP je prístupná v spoločnej miestnosti pedagógov v budove sídla školy ako aj vo všetkých elokovaných pracoviskách.

V. časť
Prílohy

Príloha č. 1: Učebné osnovy
Príloha č. 2: Učebný plán
Príloha č. 3: Zoznam pedagogických a nepedagogických zamestnancov
Príloha č. 4: Materiálno-technické a priestorové podmienky